

MÜZDELİFE'DE İBADET VE ZORLUKLARI

Akşam ezanıyla beraber Arafat meydanındaki Müzdelife'ye doğru yollanacaklar.

Namazı kılıp mı?

Hayır.

Müzdelife'ye yollanacaklar, akşamı Müzdelife'de, yatsının vaktinde kılacaklar. Önce akşam, sonra yatsı, bir ezan iki kametle kılacaklar; usûl böyle.

Allah Peygamberine böyle tavsiye buyurmuş. Peygamber Efendimiz böyle yapmış. Arafat'ta ikindi namazı öğlenin vaktinde kılınıyor, o kadar. Ondan sonra Müzdelife'ye varıncaya kadar bir şey yok. Müzdelife'ye varınca da akşamla yatsı beraber kılınıyor. Yine edeple, dikkatle, zikirle.

فَإِذَا أَفْضْتُمْ مِنْ عَرَفَاتٍ فَادْكُرُوا اللَّهَ عِنْدَ الْمَشْعَرِ
الْحَرَامِ

*Fe-izâ efadtüm min arafâtin
fe'zürü'llâhe inde'l-meş'âri'l-harâm.*¹
“Orada Allah’ı zikredin.” diyor.

Bak, yine zikir var, yine dervişlik var. Yine Allah; “Müzdelife’de derviş olun.” diyor.

فَاذْكُرُوا اللَّهَ عِنْدَ الْمَشْعَرِ الْحَرَامِ

Meş'ari'l-harâm ne demek?

“Müzdelife Mescidi” demek.

“Müzdelife Mescidi civarında Allah’ı zikredin.”

Allahu ekber deyin, *Lâ ilâhe illallah* deyin, *Sübhânallah* deyin. Çeşitli şekillerle zikrinizi yapacaksınız.

Orada da dikkat edilecek şey; Müzdelife hudutlarının dışına düşmemek. Müzdelife’nin de hudutları vardır, asker “geç” der. O senin derdine bakmaz, “Yol tıkanmasın.” diye bakar. Düdük çalar, “geç” der. “Yol tıkanacak.” diye araba durmak istedi mi durdurmaz, “geç” der.

O “geç” dedi, bu “geç” dedi, oraya yanaşamadı buraya yanaşamadı; bir de bakarsın

¹ Bakara 2/198.

Müzdelife bitti. Müzdelife'nin hududu biter, bitiverir. Bu, görülen bir şey. Tabi artık şoförler kurnazlık yapacak. Grubun, kafilenin başındaki başkanlar kurnazlık yapacak; geçiverir.

Müzdelife'nin dışında olmayacak. Müzdelife vakfesi için Müzdelife'nin içinde olmak lazım.

Müzdelife'de akşamla yatsı kılınacak. Sabah vaktine kadar zikirlerle vakit geçirildikten sonra istirahata geçilecek.

Müzdelife tam bir mahşer yeri gibi, ana baba günüdür, herkes birbirini kaybeder. Ne kadar toparlamaya çalışsan, her şeyin en karıştığı yer Müzdelife'dir. Arafat'ta biraz daha düzen vardır, Müzdelife'de tesbihin ipi kopar, herkes bir tarafa gider.

Hocamız'ın [Mehmed Zahid Kotku] sağlığında beraber haccettiğimiz zaman bizim arkadaşlardan, bir iki tanesini kaybettik. Arkadaşlar onları aramaya çıktı. Sonra gülererek geldiler. Tabi bulamadan geldiler ama gülererek geldiler.

“Niye gülüyorsunuz” dedik.

Bunlar kaybettikleri arkadaşın ismini söyleyerek bağıyorlarmış.

“Ey, sesimi duyuyor musun? Neredesin? Duyduysan haber ver, elma dersem çık, armut dersem çıkma.”

Tabi o son kısmı yok, o çocukların oyununda, elma armut hikâyesi; lafın gelişi söyledim.

Birisi; “Hacı, gel buraya.” demiş.

“Baktık.” diyor, şöyle yere bir geniş örtüyü sermişler, bağdaş kurmuş oturmuşlar, sakallı, sarıklı iki kişi, yanlarına da semaveri almışlar, çayları da var.

“Nedir derdin, ne bağıyorsun?” demişler.

“Hocam” demiş, bakmış oturan kimse hoca kılıklı, “Ya hocam” demiş. İki de Türk de, aynı dilden konuşuyorlar.

“İki arkadaşını kaybettik de onu arıyoruz.” demişler.

“Gel” demiş, “Otur şuraya. Evvela bir çay iç bakalım. Kaç arkadaş kaybettiniz?”

“İki.”

“Kaç kişiydiniz?”

“Seksen kişi idik, iki arkadaş kaybettik.”

“Biz” demiş, “Yüz kırk arkadaştık, yüz otuz sekiz tanesini kaybettik. Otur şuraya.” demiş.

Herkes birbirini kaybediyor.

a. Müzdelifenin Zorluğu ve Makbule Geçen İkrâm

Müzdelife çok zordur. Tembihleyeceksiniz, herkes hazırlıklı olacak. Müzdelife’de herkesin yanında bir su bidoncuğu olursa çok iyi olur. Çünkü abdest alacak; akşam, yatsı namazını kılacak. Abdest bozacak, su lazım; sabahleyin abdest alacak.

Orada en büyük hayır, bir adama; “Hadi benim suyum fazla, al şunu.” demek.

İşte o artık orada altın vermiş gibi sevişir. Çünkü orada su kıt. Yüznumaraların yanına herkes gidemez, nerede olduğunu bilemez. Yüznumaraların yanına gidersin, elli kişilik kuyruk vardır; adımcık adımcık, adımcık adımcık gider. İçeri gireceksin, ayak bileğine kadar su dolmuştur. Yüznumaralar tıkanmıştır.

Allah'ım, yâ Rabbi! Girsen bir türlü gir-
mesen bir türlü. Bir taraftan içten sıkıştırı-
yor, ihtiyarlık var; kimisinin prostatı vardır,
tutar kimisi kıvranır. Orası zor.

Yapılabilse, bir portatif, taşınabilir yüz-
numara çadırı olabilse.

Portatif ne demek?

Portable demek, "Taşınabilir."

Bunu gayrimüslimler yapmışlar; izcileri
için yapmışlar, kırdaki bayırda yaşamak için
yapmışlar. Çok kolay halletmişler.

Ben Avustralya'da camping malzemesi
satan dükkânlarda gördüm. Asmalı çok güzel
şeyler yapmışlar. Bir, yüznumara vazifesi
görecek bir kapalı kabı olsa, bir de suyu olsa;
işte dünyalar.

Orada "seyyar, sahra yüznumarası" deni-
len yüznumarayı kur. Ondan sonra gelen sa-
na; "Allah seni cennetlik etsin." diye candan
dua etsin.

"Git kardeşim içeri, buyur kardeşim, çık
dışarı." de.

O da sana;

“Allah ne muradın varsa versin. Kara kaşlı, kara gözlü gelin versin, bilmem burma bıyıklı güvey versin.”

Her türlü duayı yapar.

Neden?

Çok sıkışık; en makbul şey o. Birisine, hele sabah vaktinde su versen sana dünyanın duasını yapar. Herkes uyudu, bir ses duydu, Müzdelife’de sabah ezanı okunuyor, kalktı. Sıkışmış, yüznumaraya gidecek, abdest alacak; su yok, yüznumara yok.

Hadi bakalım!

Müzdelife’nin hali budur. Bende bıraktığı intiba, resimler bunlar.

Geçen seneden bir başka intibaımı da anlatayım; sohbetin içinde çeşni olsun, hani bazen güzel yemeklerin üstüne gülsuyu filan döküyorlar ya, onun gibi.

Bizim ihvandan bir kardeş anlattı. Bir hacı teyze kaybolmuş, Türk; ne kafilesini biliyor ne bir şeyini biliyor. Bunlar yardım etmek için yanlarına almışlar. Müzdelife’de bizim tarafa doğru geliyorlar. Biz bir yer tutmuşuz; bizim tarafa otuz kırk metre kalmış.

Yokuş aşığıdan yokuş yukarıya doğru gelmişler.

Kadıncağız;

“Allah Allah!” demiş, -yanındaki anlatıyor, bizim ihvan anlatıyor.- “Ya, Allah Allah!” demiş, “Benim bu saatte ölmüş olmam lazım, cennette olmam lazım, ben niye buralarda dolaşıyorum?” Hayret etmiş. “Ben buralarda ne arıyorum. Benim bu saatte ölmüş olmam lazım, cennette olmam lazım.” demiş

“Böyle dedi. Birkaç adım sonra yığıldı, öldü.” diyor.

Biz gittik başına, gördük. Bizim Doktor Hümevra Hanım gitti.

“Doktor hanım, doktor abla, nasıl durum?” dedim.

“Çoktan uçmuş” dedi.

Can kuşu vücut kafesinin kapısını açık görmüş, ne yapmış?

Uçmuş, gitmiş.

Nereye gitmiş?

Cennete.

Çünkü söyledi. Demek ki cennete gideceğini ona önceden duyurmuşlar, göstermişler:

“Sen yarın şu vakitte ölmüş olacaksın.” diye kadıncağz biliyor. Şaşırıyor da. Hem bizim arkadaşlarla yürüyormuş, hem de; “Allah Allah, ben buralarda ne arıyorum, benim şu anda cennette olmam lazım.” diyor.

Biraz sonra gitmiş. Tabi hac yaparken, ihramlı iken vefat etmek, belli; güzel bir durumda vefat etme alâmeti. Allah hüsn ü hatime nasip etsin. Hepimize iman-ı kâmil ile güzel bir hal ile âhirete göçmeyi nasip etsin. Ne mutlu!

Benim ağabeyim de, rahmetli, -ben Ankara'daydım vefatını görmedim ama kardeşlerim söylediler- şöyle bakmış; “Cennetin saati, saat beşi çalıyor” demiş, dın dın dın dın dın... Ondan sonra da ruhunu teslim etmiş. Hastaydı zavallı. Allah rahmet eylesin, genç yaşında hastalanmıştı.

Allah cümle geçmişlerimize rahmet eylesin. Kabirleri nur dolsun, ruhları şâd olsun, günahları affolunsun, dereceleri yükselsin,

seyyiâtları hasenâta dönsün, kabirleri cennet bahçesi olsun.

Kendinizin ölmüşüne dua edince nasıl candan âmîn diyorsunuz. Sırf ben kendimin-
kini söylerken böyle bakıyordunuz ama sizin-
kini de söyleyince hepsi o zaman candan nasıl
dua ediyor! Çok menfaatperest bu insanlar.
Hep, “Rabbenâ, hep bana” diyorlar, “biraz
da başkalarına” diyenler dervişler ancak.
Ancak dervişler...

الْأَخِلَاءُ يَوْمَئِذٍ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ إِلَّا الْمُتَّقِينَ ط

*el-Ehillâü yevmeizin ba'duhüm li ba'din
aduvvün ille'l-müttakîn.*² “Dünyadaki dostlar
âhirette birbirlerine düşman olacak.”

Meze arkadaşı, masa arkadaşı, futbol ar-
kadaşı, bilmem ne arkadaşı, dünyadaki sami-
mi dostlar, kahve arkadaşı, bilardo arkadaşı,
tenis arkadaşı, ne bileyim balıkçılık, avcılık
arkadaşı, kahveden arkadaş, kulüpten arka-
daş...

*el-Ehillâü. “Samimi dostlar.” Yevmei-
zin. “O günde.” Ba'duhüm liba'din. “Birbiri-*

---

² Zuhruf 43/67.

ne." *Aduvvün*. "Düşman." *İlle'l muttakîn*.
"Müttakîler hariç, has kullar hariç."

Onlar birbirlerini kollayacak; "Nerede benim Ahmedim, nerede benim Mehmedim, nerede benim kardeşim, arkadaşım?" diye, arayacak, şefaata edecek.

Arayacak, bulacak, vefa gösterecek. Ötekiler birbirinden kaçacak. Allah bizi birbirimizin has kardeşi etsin, âhiret kardeşi etsin.

Müzdelife'ye hazırlanın, Müzdelife'deki kargaşaya kendinizi hazırlayın. Dağılmamaya dikkat edin ama kafileden kopabilirsiniz, heyecanınızı yatıştırın, olur böyle şeyler. Müzdelife'den birazcık ötesi Mina'dır. Ne olacak, kalkar gidirsiniz, ne yapalım. İş başa düştü.

Mahşer yerinde kimse kimseye bakmayacak, herkes kendi başının derdine düşecek; "Nefsî, nefsî" diyecek. Allah o hâli gösteriyor. Mina'daki yerinizi iyi öğrenin, adresini iyi alın. "Bu nerede, neyin nesi?" filan diye askerlere gösterirsiniz. "Şuradan gideceksin, sağa sapacaksın, sola sapacaksın..." Bir daha sorarsın, bir daha sorarsın. Sora sora Bağdat bile bulunur.

b. Müzdelife Sabahı

Evet, Müzdelife sabahı, sabah namazı kı-
lınınca Müzdelife’de dua edilir, vakfe yapılır.
El kaldırılır; can-ı gönülden aşk ile şevk ile
dua edilir. O duayı yaparsınız. O da vaciptir,
ihmal edilmez.

Müzdelife sabahı ne demek?

Bayramın sabahı demek.

Müzdelife’de sabahladıktan sonra ne ol-
muş oldu?

Artık o gün bayram gelmiş oldu. Bayram
namazı yok, burası hac.

Ne olur?

Sabah namazında Müzdelife vakfesini
yaptıktan sonra, duayı yaptıktan sona Mina’ya
yollanacaksınız.

Orada ne yapacağız?

Bayramın ilk günü. İlk gününün adı nedir?

*Yevmü’n-nahr. Nahr; ‘nun’ ‘ha’ ‘re’
nahr.*

Nahr ne demek?

“Deveyi kurban etmek” demek.

Yevmu'n nahr ne demek?

"Kurban günü" demek.

Bayramın birinci gününün adı.

Her günün ayrı adı vardır:

Birinci gün, *yevmü'n-nahr*.

İkinci günün adı nedir?

Yevmü'l-karr; 'kaf' 're' şeddeli 're', şeddeli 'ra' ır. Köyde ırı derdik biz; 'ır' 'za' 'sin' 'şın' 'sad' 'dat'. ırı.

Ramazan demezler, ne derler köylüler?

"İramazan" der.

Recep demez, ne der?

"İrecep" der.

"Allah bundan ırız olmaz." der.

'R'nin önüne Bir 'ı' ekler, çünkü 'r'yi demek Türklerin diline zor geliyormuş. Onun için 'ra' harfi demiyor ırı; 'elif' 'be' 'te' 'sin', 'elif' 'be' 'te' 'se' 'cim' 'ha' 'hı' 'dal' 'zel' 'ır'

Aslı "ırı" değil ama ben sonradan öğrendim, bu işin esrarını ta üniversitede öğrendim. ırı. 'Kaf' 'ırı.'

Karr; “İstikrar günü.”

Mina’ya gidip artık çadıra yerleşiyor.

Arafat bitti, Müzdelife bitti, Mina günleri başladı. Mina günleri orada kalacak, bayram günlerinde orada kalacak. Orada da hep Allah’ı zikir.

3. *وَإِذْ كُرُوا لِلَّهِ فِي أَيَّامٍ مَّعْدُودَاتٍ*

Eyyâmin ma’dûdât ne demek?

“Mina günleri” demek.

Eyyâm-ı ma’dûdât’ta Allah’ı zikredin.

“Yine Mina’da iyi derviş olun” diyor.

Âyetleri gördün mü?

“Mina’da da iyi derviş olun.” diyor.

“Mina’da da gevşemeyin, iyi derviş olun” diyor.

Orada artık, birinci gün sadece en büyük şeytan taşlanacak, Cemretü’l-Akabe veya Türklerin “Büyük Şeytan” dedikleri, en sondaki, Mekke’ye en yakın olan şeytan yedi defa taşlanacak.

---

³ Bakara 2/203.

Ondan sonra kurbanı kesmesi gerekenler kurban işi ile meşgul olacaklar. Ondan sonra tıraş olacaklar. Bu ihram elbiselerini çıkarıp dikişli elbise giyebilirler.

Buna *tahallul-i evvel* “ihramdan ilk çıkma, sıyrılma” denilir ama bu tam sıyrılma değildir, bazı şeyler yasaktır, bazı şeyler serbest olmuştur. Artık elbise giyebilir.

Tahallül-i evvel.

Burada -bizde- sıra vaciptir; önce taş, şeytan taşlanacak.

Ne zaman?

Bayramın birinci günü.

Yevmü'n nahr'da yapılacak işlerin sırası, birinci, -*first*, Almanca, *erster*, İsveç dilinde, *först*.- birinci iş nedir?

Şeytanı taşlamak; yedi defa. Büyük şeytan taşlanacak, bir. İkinci iş, *second*, *zweit*, kurban kesmesi gerekenler kurban kesecek.

Kurban kesecekler, kesmeyecekler ne demek?

Sadece haccedenler, hacc-ı ifrad yapanlar kurban kesmekle yükümlü değil, isterse

keser ama mecburiyeti yok. Hacc-ı temettü ve hacc-ı kıran yapanlar, şükür olarak; “El-hamdülillah yâ Rabbi! Bana umre de nasip ettin, haccı da nasip ettin, ikisini birden de yaptırttın.” diye kurban kesecek. Kurban, iki. Taş atacak, kurbanın başını kesecek; taş baş, iki.

Üçüncüsü, gidecek tıraş olacak.

Nesini tıraş edecek?

Sakalını mı?

Hayır, saçını.

Ya kısaltacak ya kazıtacak. “Kazıtmak efdal” deniliyor. Kısaltmak da olur. Bu işin sakalla ilgisi yok.

Saç kısaltılacak, taksir veya kazınacak. *Halk* noktasız ‘ha’ ile ‘kaf’la.

Halk ne demek?

Kazımak demek.

Hallak ne demek?

“Berber” demek.

‘Hı’ ile olursa mâna değişir ‘ha’ ile, noktasız, ‘cim’ gibi olan ‘ha’ ile, noktasız ‘ha’ ile *halk*. “*Halk* efdal, kazımak efdal.”

Kazımak mazeretse, çeşitli sebepler varsa saçları kısaltmak.

Sıra nasıl olacak?

Taş, baş, tıraş.

Kolay, değil mi?

Bayramın birinci günü yapılacak işler neymiş?

Taş, baş, tıraş. Bitti.

Sırayı bozarsa ne olur?

Bizde sıra vacib. Sırayı bozarsa cezalı duruma düşer, kurban kesmesi gerekir. Buna dikkat edecek.

Onun için kurbanları kestirecek olan kimseler birisine vekalet vermişse o vekalet verdiği kimsenin gelip;

“Tamam, kurbanı kestik, şükür namazını kıl, Allah kabul etsin.” diye haberini bekleyecek.

Biz bazen ertesi güne kalıyoruz.

Bize diyorlar ki;

“Hocam, sen gitme.”

Benim de hoşuma gidiyor, Allah razı olsun.

“Sen gitme hocam, biz yaparız.” diyorlar.

Tamam.

“Vekalet verdin mi?” diyor.

“Verdik.”

“Ben de verdim Hacıannen de verdi.” diyorum.

Bekliyoruz. Akşama kadar gelmedi, yat-sıya kadar gelmedi, sabaha kadar gelmedi.

Bekliyoruz; neden?

Haber gelmeden olmaz.

Ondan sonra bir haber geliyor, kendisi geliyor veya eti sallayarak getiriyor, bir budunu almış, “‘Hocam, kurbanından tadasın.’ diye getirdim.” diyor.

Kendisi de yiyebilir. Dağıtır da, yer de.

O zaman; “Çok şükür yâ Rabbi! Benim namazı kılmam da, oruç tutmam da, haccet-

mem de, kurban kesmem de Allah'ın rızası içindir; onun şerîki, nazîri yoktur; Allah bana bunları emretti de ondan yapıyorum, çok şükür yâ Rabbi!" diye "Kurbanı kabul olsun." diye şükür namazı kılar.

Ondan sonra gider, berberde kuyruğa girer veya arkadaşına;

"Beni biraz şuradan kırıp, şuradan kes, buradan kes." der.

Berberler sonra o kırılmışları görünce; "Hocam, saçın epeyce hırpalanmış." diyorlar.

"E, olsun." diyoruz, Allah rızası için.

Makaslar cart curt kart kurt derken fazla kaçıyor; kaçarsa kaçsın, bir şey değil; hepsi hoş.

c. Hacda Farz Tavaf

Saç, baş, tıraş.

Ondan sonra ne kaldı?

En mühim işlerden birisi kaldı?

Farz tavaf; Kâbe'nin farz tavafı. Bayram günleri içinde bunu yapacak. Hemen o gün giderse yaparsa olur, hanımı filan varsa sakın bir zaman kollarsa daha iyi olur. Çünkü izdi-

hamlı olur. Bu kadar milyon insan, şu kadar yüz bin hacı hepsi aynı işi yapmak istiyor, yükleniyor, izdiham olur.

Aşağıdaki izdihama girmemek için Kâbe'nin üçüncü katından dolananları görürsün; açıktan, üçüncü kattan tavaf yapmaya razı olur. Olur, oradan da olur. İkinci kattan da olur, üçüncü kattan da olur. Farz tavaf.

Farz tavaf yapılmazsa hac olmaz ama bayramın günlerinde yapacak. Bayramın günlerinde yapamazsa ömrün sonuna kadar bir zamanda yapacak, geciktirdiğı için ceza kesilecek ama ömrünün sonuna kadar haccı garantiye almış oluyor.

Arafat'a çıktı, haccı garantilendi; bir zaman yaptığı tavafla haccı tamam olur. Tabi olanı, güzel olanı bayram günleri içinde farz tavafını da yapmaktır. Ondan sonra ayrılmak isteyenlerin "veda tavafı" oluyor. Memleketine gidecek olanlar "veda tavafı" yaparlar, ayrılırlar.

Allah; haccı rızasına uygun bir şekilde yapıp tamamlayıp mebrur bir hac olarak tamamlayıp mükâfâtları kazanmayı nasip etsin. Allah hepinizden razı olsun.

Dinleyenlerin sayısı yüz üç, hepsi kebabı hak etti; hepiniz kendinize kebab ısmarlayın. Parasını benden isteyin, veririm, tamam. “Ben hepinizi nereden bulacağım?”

“Tamam, hocam, kebab ısmarladık.” deyin, paranız bende.

Neden güldüğünüzü anlıyorum; ben de güldüm. İster tavuk döner, ister şiş kebab, ister döner kebab; hepsi olur. Gelin, paranız benden.

Sorular var. Bu kadar latife yeter.

Kar kış kıyamet, Sırp ordusunun hücumuna mâruz kalıyorlar, dağlara çıkıyorlar. Bir taraftan soğuk bir taraftan Sırp, çok sıkıntı çekiyorlar, ölüyorlar. Yüzlerce binlerce insan katliama uğruyor.

Niye ölüyorlar?

Demek ki kaderlerinde ölmek varmış. Aklıma bir şey geliyor; bilmiyorum, Allah kusurlarımızı affetsin; “Bosna Hersek’te savaş olurken siz niye sustunuz, niye durdunuz.” diye mi oldu acaba? El birliği ile kalksaydınız, düşman o zaman o tarafa o kadar yüklene mezdi, bölünürdü, hepinizle uğraşamazdı.

Hep birden ayağa kalksaydı, durmak zorunda kalırdı. Őimdi bak canlarını kurtaramıyorlar.

SavaŐa gitmediler ama neden gitmediler?

“Ölmeyelim.” diye gitmediler.

İnsan savaŐa neden gitmez?

Ölümden korkar, ondan gitmez.

Őimdi ne oldu?

Őimdi hor bir Şekilde öldürölüyorlar. Çok ibretli. Benim düŐündüđüm gibi ise iş çok korkunç. Aklıma böyle geliyor.

Muhterem kardeşlerim!

Vazifeyi yapmayana ceza gelebiliyor. Allah saklasın. Türkiye'nin de hâline Şöyle bakıyorum, çok korkuyorum; korkum bu. Vazifeleri ihmal etmeyin. Söyleyene bakmayın, söyletene bakın. İslâm'a hizmetinizi güzel yapın, nerede olursanız olun, güzel yapın. Güzel yapmayınca kâr etmiyor insan. Harcamadığı para kesede durmuyor. Kıyamadığı canı bedende durmuyor. Öyle de gidecek böyle de gidecek; hak yolunda gitmeyince bâtil yolda gidiyor. Çok dikkat edin.

d. Günümüzde Müslümanların İşlerini İyi Yapmamalarına Örnekler

Vazifelerinizi hiç ihmal etmeyin, “Müslüman nasıl yapması gerekir?” diye düşünün, istişare yapın, hareketlerinizi öyle düzenleyin. Muntazam çalışın.

Müslümanlar güzel çalışmıyor. Ben çok İslâm ülkesi gördüm, çok da gayrimüslim ülkesi gezdim, biliyorum. Bir işi bir müslüman adama ver, bir de öteki adama ver, farkı gör.

Avustralya’da bir usta bir işi muntazam yapmasın, ne yaparlar?

Canına okurlar, belgesini diplomasını elinden alırlar, oyuncak değil. Garantili, teminatlı; yaptığı işi mutlaka güzel yapıyor.

Beri tarafta; “Bir iş yapayım.” diyor; Müslüman ülkede; “Ne yapalım, bozuksa bozuk.” diyor

Avustralya’da bozuk bir şeyi götürüp bir hafta sonra, bir ay sonra iade ediyor; almak zorunda. Ben hayret ettim, bir ay kullandığı şeyi, “Bu bozukmuş, iyi değilmiş, iade ediyorum.” diyebiliyor. Türkiye’de alıyorsun; “Aldıktan sonra tamam.” diyor, “Bozukmuş bu, çalışmıyor.” diyorsun, “Bana ne? Almasaydın!

Ne mâlum, belki sen bozdun!” diyor, kavgaya gürültüye getiriyor.

Müslümanların işleri iyi değil. Müslümanların işleri, müslümanca değil. Gayrimüslimlerin işi belki dürüstlüğe daha uygun olduğundan bizden ileri gidiyorlar.

Çünkü *ve en leyse li'l-insâni illâ mâ se'a*. “İnsanlar nasıl çalışırlarsa çalışmalarına göre sonuç alırlar.”⁴

Dikkat edelim, İslâmî görevlerimizi çok güzel yapalım. Bir zaman gelir, yapmadığının sorumluluğu insanın boynuna gelir. Yapmadığı için ceza gelir, ilâhî ceza gelir, o zaman yalvarır; “Duam kabul olmuyor.”

Neden?

Ceza da ondan.

Allah onu seni cezalandırmak için verdi, sen de “Kaldır.” diyorsun. İdam mahkumuna;

“Son arzun ne?” demişler.

“Ben boynumdan gıdıklanıyorum, halkayı boynuma geçirmeyin.” demiş.

Dinlerler mi?

---

⁴ Necm 53/38.

Dinlemezler. İdam edilecek, bitti.

Onun için Allah'a iyi kulluk yapmaya bakın, hepimiz bakalım. Çözüm; önce kendime sonra size. Ama ben gördüğüm, bildiğim şeyleri söylüyorum. Yamuk iş yapıyoruz, iyi çalışmıyoruz. Ben çok İslâm ülkesi biliyorum, İslâmî hizmet yapmak için gittim. Dediğimi yapsalardı kalkınmış ülke olacaktı; çürük iş yaptılar.

Rüşvet var. Senin iyiliğin geçmiyor. Rüşvet veren, başkasını kabul ediyor; "Sen rüşvet vermedin!" diye senin işini yapmıyor. Halbuki sen *fi sebîlillâh* Allah rızası için, "müslüman kardeşimiz" diye hizmet etmeye gitmişin oraya, almıyor.

İşler yamuk olduğundan, çarpık olduğundan ceza geliyor. "Müslümanların çektikleri, kendi kötü huylarının sonucu olabilir." diye aklıma geliyor.

Burada dertleşmek bâbında söylüyorum. Biliyorsunuz buraya, ülkeye gayrimüslim giremez, burada biz bizyiz; dertleşmek için söylüyorum. Gerçi bu konuşulanlar kayda alınmıyor, oralara kolay gider. Neyse, çok çalışalım. Allah yardımcımız olsun. Allah bizi iyi

müslüman etsin, çalışkan müslüman etsin. İki cihanda aziz olun.

es-Selâmü aleyküm ve rahmetullâhi ve berekâtüh!

Bizi duadan unutmayın.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

4 Zilhicce 1419 / 21.03.1999

Mekke

[Bütün HAC VE UMRE SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

